

Podstawy metodologii Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Filozofia Specjalność Komunikacja społeczna Jednostka organizacyjna Wydział Filozoficzny Poziom studiów studia pierwszego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2023/24 Kod zajęć 22FILKSS.14P.02566.23 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty podstawowe
Koordynator zajęć	Tomasz Rzepiński	
Prowadzący zajęcia	Tomasz Rzepiński	
Okres Semestr 3	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 30, Egzamin • Ćwiczenia: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 6

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Zapoznanie studentów z podstawową metodologiczną charakterystyką wiedzy naukowej. Charakterystyka języka nauki. Analiza bazy empirycznej poznania naukowego. Nabycie umiejętności definiowania pojęć. Charakterystyka podstawowych metod nauki. Zapoznanie studentów z podstawowymi typami praw nauki. Podstawowe wiadomości dotyczące „narzędzi nauki”: teorii naukowych, modeli teoretycznych i metafor. Nabycie umiejętności w zakresie rozpoznawania typów wyjaśnień stosowanych w nauce oraz umiejętności w zakresie klasyfikacji, systematyzacji i typologii. Zapoznanie studentów ze podstawowymi stanowiskami antynaturalistycznymi w metodologii nauk humanistycznych i społecznych. Analiza różnych pojęć racjonalności. Nabycie umiejętności stosowania interpretacji humanistycznej. Analiza metodologiczna wiedzy historycznej. Zapoznanie studentów z podstawowymi koncepcjami rozwoju nauki.

Wymagania wstępne

Wiedza i kompetencje z zakresu kursu z podstaw logiki i semiotyki logicznej.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	Zna i rozumie pojęcie „wiedza naukowa” i potrafi wyodrębnić podstawowe nośniki wiedzy naukowej.	FIL_K1_W01, FIL_K1_W03, FIL_K1_W15	Egzamin ustny
W2	Zna i potrafi rozpoznać podstawowe typy wytworów wiedzy naukowej.	FIL_K1_W02, FIL_K1_W03, FIL_K1_W15	Kolokwium ustne
W3	Zna, rozumie i potrafi poprawnie: definiować, klasyfikować, systematyzować i przeprowadzać typologię.	FIL_K1_W02, FIL_K1_W03, FIL_K1_W15	Kolokwium ustne
W4	Zna i rozumie typy wyjaśnień przeprowadzanych w różnych dyscyplinach naukowych i potrafi je stosować.	FIL_K1_W02, FIL_K1_W03, FIL_K1_W07	Egzamin ustny
W5	Zna i potrafi wskazać na różnice między podstawowymi koncepcjami z zakresu naturalistycznej i antynaturalistycznej metodologii nauk humanistycznych.	FIL_K1_W05, FIL_K1_W08, FIL_K1_W09	Egzamin ustny, Kolokwium ustne
W6	Opisuje, porównuje i odróżnia pod względem metodologicznym nauki ścisłe, społeczne i humanistyczne.	FIL_K1_W11, FIL_K1_W14, FIL_K1_W16	Egzamin ustny
W7	Zna i rozumie koncepcje rozwoju nauki.	FIL_K1_W11, FIL_K1_W12, FIL_K1_W13	Egzamin ustny
Umiejętności - Student/ka:			
U1	Potrafi scharakteryzować pojęcie „wiedza naukowa” i potrafi wyodrębnić podstawowe nośniki wiedzy naukowej.	FIL_K1_U02, FIL_K1_U05, FIL_K1_U06	Egzamin ustny
U2	Potrafi rozpoznać podstawowe typy wytworów wiedzy naukowej.	FIL_K1_U07, FIL_K1_U10, FIL_K1_U12	Kolokwium ustne
U3	Potrafi poprawnie: definiować, klasyfikować, systematyzować i przeprowadzać typologię.	FIL_K1_U09, FIL_K1_U15, FIL_K1_U16	Egzamin ustny
U4	Potrafi rozpoznać typy wyjaśnień przeprowadzanych w różnych dyscyplinach naukowych i potrafi je stosować.	FIL_K1_U01, FIL_K1_U06	Kolokwium ustne
U5	Potrafi wskazać na różnice między podstawowymi koncepcjami z zakresu naturalistycznej i antynaturalistycznej metodologii nauk humanistycznych.	FIL_K1_U02, FIL_K1_U04, FIL_K1_U06	Kolokwium ustne
U6	Potrafi opisać, porównać i odróżnić pod względem metodologicznym nauki ścisłe, społeczne i humanistyczne.	FIL_K1_U03, FIL_K1_U07, FIL_K1_U12	Egzamin ustny
U7	Potrafi porównać różne koncepcje rozwoju nauki.	FIL_K1_U02, FIL_K1_U03, FIL_K1_U04	Kolokwium ustne
Kompetencji społecznych - Student/ka:			

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
K1	Student jest gotów do podejmowania działań inspirowanych zdobytą podczas zajęć wiedzą oraz rozumie potrzebę ciągłego doskonalenia się i rozwoju	FIL_K1_K02, FIL_K1_K04, FIL_K1_K06	Egzamin ustny
K2	Student podejmuje dyskusje i analizy dotyczące wiarygodności metod badawczych w nauce	FIL_K1_K06, FIL_K1_K08	Egzamin ustny, Kolokwium ustne
K3	Student jest w stanie określić, które metody badawcze są najbardziej właściwe w poszczególnych dyscyplinach nauki	FIL_K1_K01, FIL_K1_K02	Kolokwium ustne
K4	Student jest w stanie zidentyfikować podstawowe błędy metodologiczne popełniane w praktyce badawczej.	FIL_K1_K06, FIL_K1_K07	Kolokwium ustne
K5	Student potrafi omówić i zastosować kryteria demarkacyjne nauki w krytycznej analizie ruchów pseudonaukowych.	FIL_K1_K05, FIL_K1_K07	Kolokwium ustne

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Pojęcie „wiedza naukowa” z punktu widzenia klasycznej definicji wiedzy oraz wyodrębnienie podstawowych nośników wiedzy naukowej.	W1, W2, U1, K2	Wykład
2.	Charakterystyka metodologiczna podstawowych wytworów wiedzy naukowej: zdań obserwacyjnych, zdań analitycznych, praw nauki, teorii naukowych i modeli.	W1, W2, U1, U2, K1	Wykład, Ćwiczenia
3.	Charakterystyka metodologiczna: definicji, klasyfikacji, systematyzacji oraz topologii.	W3, U3, K4, K5	Ćwiczenia
4.	Charakterystyka metodologiczna podstawowych sposobów wyjaśniania stosowanych w różnych dyscyplinach naukowych.	W4, U4, U6, K2	Wykład, Ćwiczenia
5.	Charakterystyka głównych nurtów naturalistycznej i antynaturalistycznej metodologii nauk społecznych.	W5, W6, U5, U6, K3, K4	Wykład, Ćwiczenia
6.	Omówienie podstawowych różnic między naukami ścisłymi, społecznymi a humanistycznymi.	W6, W7, U6, U7, K1	Wykład, Ćwiczenia
7.	Przedstawienie i porównanie podstawowych koncepcji rozwoju nauki	W4, W6, U4, U6, K3, K4	Wykład, Ćwiczenia
8.	Interpretację epoki prawdopodobieństwa oraz stosowanie prawdopodobieństwa w nauce	W4, W6, W7, U6, K2	Wykład, Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Uczenie problemowe (Problem-based learning), Rozwiązywanie zadań obliczeniowych

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Ćwiczenia	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda ćwiczeniowa, Rozwiązywanie zadań obliczeniowych

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	bardzo dobry (bdb; 5,0): znakomita wiedza i umiejętności w zakresie zagadnień poruszanych na wykładzie dobry plus (+db; 4,5): – bardzo dobra wiedza i umiejętności w zakresie zagadnień poruszanych na wykładzie dobry (db; 4,0): – dobra wiedza i umiejętności w zakresie zagadnień poruszanych na wykładzie dostateczny plus (+dst; 3,5): – zadawalająca wiedza i umiejętności w zakresie zagadnień poruszanych na wykładzie, lecz ze znacznymi niedociągnięciami dostateczny (dst; 3,0): – zadawalająca wiedza i umiejętności w zakresie zagadnień poruszanych na wykładzie, lecz z licznymi niedociągnięciami niedostateczny (ndst; 2,0): – niezadawalająca wiedza i umiejętności w zakresie zagadnień poruszanych na wykładzie
Ćwiczenia	bardzo dobry (bdb; 5,0): znakomita wiedza i umiejętności w zakresie zagadnień poruszanych na ćwiczeniach dobry plus (+db; 4,5): – bardzo dobra wiedza i umiejętności w zakresie zagadnień poruszanych na ćwiczeniach dobry (db; 4,0): – dobra wiedza i umiejętności w zakresie zagadnień poruszanych na ćwiczeniach dostateczny plus (+dst; 3,5): – zadawalająca wiedza i umiejętności w zakresie zagadnień poruszanych na ćwiczeniach, lecz ze znacznymi niedociągnięciami dostateczny (dst; 3,0): – zadawalająca wiedza i umiejętności w zakresie zagadnień poruszanych na ćwiczeniach, lecz z licznymi niedociągnięciami niedostateczny (ndst; 2,0): – niezadawalająca wiedza i umiejętności w zakresie zagadnień poruszanych na ćwiczeniach

Literatura

Obowiązkowa

1. Zygmunt Hajduk, „Ogólna metodologia nauk”, Lublin, 2001.
2. Adam Grobler, „Metodologia nauk”, Kraków, 2006.
3. Jerzy Topolski, „Metodologia historii”, Warszawa, 1984. Wydawnictwo Fundacji Humaniora, Poznań, 1997, s. 53-68.

Dodatkowa

1. Jerzy Kmita, „Wykłady z logiki i metodologii nauk”, Warszawa, 1973.
2. Ernest Nagel, „Struktura nauki”, Warszawa, 1961.
3. Ted Benton, Ian Craib, „Filozofia nauk społecznych”, Wrocław, 2003.
4. Kazimierz Ajdukiewicz, „Logika pragmatyczna”, Warszawa 1975.
5. Paweł Zeidler, „Od modelu semantycznego do modelu teoretycznego w metodologii nauk empirycznych”, R. Kubicki i P. Zeidler (red.), Wydawnictwo Fundacji Humaniora, Poznań, 1997, s. 53-68.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	30
Ćwiczenia	30
Czytanie wskazanej literatury	30

Przygotowanie do egzaminu	30
Przygotowanie do zaliczenia	30
Przygotowanie do zajęć	30
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 180
Liczba punktów ECTS	ECTS 6

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
FIL_K1_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wykorzystywania posiadanej przez siebie wiedzy i posiadanych umiejętności uwzględniając potrzebę ciągłego doskonalenia się i rozwoju zawodowego
FIL_K1_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do bycia otwartym na nowe idee oraz do zmiany opinii w świetle dostępnych danych i argumentów
FIL_K1_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do samodzielnego podejmowania i inicjowania prostych działań badawczych
FIL_K1_K05	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do efektywnego organizowania własnej pracy i krytycznego oceniania jej stopnia zaawansowania
FIL_K1_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do krytycznej analizy problemów etycznych związanych z odpowiedzialnością za prawdziwość przekazywanej wiedzy, problem uczciwości naukowo-badawczej oraz rzetelności i uczciwości w czasie prowadzenia sporu filozoficznego
FIL_K1_K07	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do zaangażowanego uczestnictwa w życiu społecznym
FIL_K1_K08	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do bycia świadomym znaczenia europejskiego dziedzictwa filozoficznego dla rozumienia wydarzeń społecznych i kulturalnych
FIL_K1_U01	Absolwent/ka potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i wykorzystywać informacje ze źródeł pisanych i elektronicznych
FIL_K1_U02	Absolwent/ka potrafi samodzielnie oraz w ramach pracy zespołowej zdobywać, poszerzać i pogłębiać wiedzę, wykorzystując narzędzie ukierunkowane na dziedziny filozofii
FIL_K1_U03	Absolwent/ka potrafi czytać ze zrozumieniem i kreatywnie interpretować tekst filozoficzny
FIL_K1_U04	Absolwent/ka potrafi słuchać ze zrozumieniem ustnej prezentacji idei i argumentów filozoficznych
FIL_K1_U05	Absolwent/ka potrafi poprawnie stosować poznaną terminologię filozoficzną
FIL_K1_U06	Absolwent/ka potrafi trafnie definiować pojęcia języka potocznego oraz terminy używane we własnych wypowiedziach
FIL_K1_U07	Absolwent/ka potrafi analizować argumenty filozoficzne, identyfikować ich kluczowe tezy i założenia
FIL_K1_U09	Absolwent/ka potrafi stosować podstawową wiedzę logiczną oraz typowe strategie argumentacyjne (także z wykorzystaniem technologii multimedialnych)
FIL_K1_U10	Absolwent/ka potrafi uzasadniać i krytykować uogólnienia w świetle dostępnych faktów empirycznych
FIL_K1_U12	Absolwent/ka potrafi wykrywać zależności między kształtowaniem się idei filozoficznych a procesami społecznymi i kulturalnymi
FIL_K1_U15	Absolwent/ka potrafi samodzielnie tłumaczyć z języka polskiego na wybrany język obcy prosty tekst filozoficzny; posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 ESOKJ
FIL_K1_U16	Absolwent/ka potrafi samodzielnie tłumaczyć z wybranego języka obcego na język polski średnio trudny tekst filozoficzny
FIL_K1_W01	Absolwent/ka zna i rozumie na poziomie zaawansowanym rolę refleksji filozoficznej w kształtowaniu kultury umysłowej w jej historycznym i współczesnych wymiarach i przejawach
FIL_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie miejsce i znaczenie filozofii w relacji do nauk oraz o specyfice przedmiotowej filozofii
FIL_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie zaawansowaną terminologię filozoficzną w języku polskim
FIL_K1_W05	Absolwent/ka zna i rozumie podstawową terminologię filozoficzną w wybranym języku obcym
FIL_K1_W07	Absolwent/ka zna i rozumie najważniejsze kierunki poznawcze w głównych nurtach filozofii: (1) klasyczne dyscypliny filozofii, metafizyka, logika, retoryka, hermeneutyka itd., (2) epistemologia, metodologia nauk szczegółowych, filozofia nauki, (3) bioetyka, filozofia umysłu, neuronauki, nauki kognitywne, (4) etyka, filozofia polityki, filozofia społeczna, (5) estetyka, filozofia kultury

Kod	Treść
FIL_K1_W08	Absolwent/ka zna i rozumie główne kierunki i stanowiska współczesnej filozofii z uwzględnieniem paradygmatycznych kierunków i stanowisk
FIL_K1_W09	Absolwent/ka zna i rozumie historyczny charakter kształtowania się idei filozoficznych
FIL_K1_W11	Absolwent/ka zna i rozumie ogólne zależności między kształtowaniem się idei filozoficznych a zmianami w kulturze i w życiu społeczno-politycznym
FIL_K1_W12	Absolwent/ka zna i rozumie relacje zachodzące między strukturami i instytucjami społecznymi oraz między ich elementami
FIL_K1_W13	Absolwent/ka zna i rozumie rodzaje więzi społecznych i prawidłowości, którym podlegają
FIL_K1_W14	Absolwent/ka zna i rozumie najważniejsze metody interpretacji tekstu filozoficznego
FIL_K1_W15	Absolwent/ka zna i rozumie wybrane metody badawcze i strategie argumentacyjne właściwe dla jednego z bloków głównych subdyscyplin filozofii bądź ich specjalistycznych rozwinięć: logika, metafizyka, epistemologia, filozofia umysłu lub etyka, filozofia polityki, filozofia społeczna lub estetyka, filozofia kultury, historiozofia lub metodologia, metodologia nauk szczegółowych, filozofia nauki
FIL_K1_W16	Absolwent/ka zna i rozumie genezę, złożoności rozwoju, znaczenia i stosowania ludzkich kompetencji językowych w zakresie filozofii oraz kultury języka